

УДК 631.11(477.82)

Брух О.О., к.е.н.

Львівський національний аграрний університет

**ДОСЛІДЖЕННЯ СТАНУ ТА ОЦІНКА
ВИРОБНИЧО–ЗБУТОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ
ВОЛОДИМИР–ВОЛИНСЬКОГО РАЙОНУ
ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

На сьогоднішній день питання збуту сільськогосподарської продукції є невід’ємною складовою господарської діяльності підприємства. В статті розглянуто стан та дана оцінка збутової діяльності сільськогосподарських підприємств досліджуваного району.

Ключові слова: сільське господарство, збут, експорт, імпорт, ринок.

Bruh O.

**RESEARCH STATUS AND EVALUATION OF
SUPPLY OF AGRICULTURAL ENTERPRISES
VOLODYMYR–VOLUNSKIY DISTRICT OF VOLYN REGION**

The issues of sales of agricultural products is an integral part of enterprise's business today. The article deals with the assessment of the status and distribution of agricultural enterprises of the analyzed region.

Keywords: agriculture, distribution, export, import, market.

Брух О.А.

**ИССЛЕДОВАНИЕ СОСТОЯНИЯ И ОЦЕНКА
ПРОИЗВОДСТВЕННО-СБЫТОВОЙ
ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫХ
ПРЕДПРИЯТИЙ ВЛАДИМИР-ВОЛЫНСКОГО РАЙОНА
ВОЛЫНСКОЙ ОБЛАСТИ**

На сегодняшний день вопрос сбыта сельскохозяйственной продукции является неотъемлемой частью хозяйственной деятельности предприятия. В статье рассмотрены состояние и дана оценка сбытовой деятельности сельскохозяйственных предприятий исследуемого района

Ключевые слова: сельское хозяйство, сбыт, экспорт, импорт, рынок.

Брух О.О.

Постановка проблеми у загальному вигляді і її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Трансформаційні процеси, які відбуваються сьогодні в Україні, вимагають нових підходів до збутової діяльності сільськогосподарських підприємств, з метою забезпечення їх високої ефективності та конкурентоздатності. Один із таких підходів полягає у формуванні та реалізації ефективної маркетингової політики, яка під впливом змін оточуючого середовища змінюється та перетворюється на необхідну та обов'язкову складову економічної політики.

У процесі становлення та функціонування вітчизняної економіки проблема стану та оцінки збутової діяльності сільськогосподарських підприємств є надзвичайно актуальною, адже саме збутова діяльність підприємства дає можливість забезпечити кінцевий етап між суб'єктами ринку, що формують попит та пропозицію.

Ціллю статті є дослідження стану та оцінка виробничо-збутової діяльності сільськогосподарських підприємств Володимир-Волинського району Волинської області.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми. Питання дослідження стану збутової діяльності сільськогосподарських підприємств знаходять своє відображення в наукових працях Е. Азарян, О. Братко, С. Гаркавенко, В. Липчук, Л. Мороз, В. Прауде, Шульга О. та інші. Ними висвітлені основні положення збуту на ринку сільськогосподарської продукції.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Оскільки конкурентна боротьба постійно загострюється як на внутрішніх, так і на зовнішніх ринках, підприємствами повинна приділятися значна увага аспектам виробничо-збутової діяльності, оскільки від цього залежатиме їхня подальша позиція на ринку.

Володимир-Волинському району у 2011 році представлений 105 господарствами різної форми власності. Всі виробники займаються вирощуванням сільськогосподарської продукції: зернових, цукрових буряків, овочі, садівництво та інше [5].

Отже, Володимир-Волинський район Волинської області це територія, де основний напрямок діяльності є землеробство та тваринництво.

Аналітичне дослідження діяльності сільськогосподарських підприємств Володимир-Волинського району Волинської області за

2009 – 2011 роки свідчить про наявність позитивної тенденції поступового нарощування обсягів виробництва сільськогосподарської продукції (табл.1).

Таблиця 1

Виробництво сільськогосподарської продукції в усі категоріях господарств Володимир-Волинського району, тис. т

Сільськогосподарські культури	2009 р.	2010 р.	2011 р.	2011 р. до 2009 р., у %
Зернові культури	73,5	60,9	88,9	120,9
Цукрові буряки (фабричні)	50,4	92,4	121,3	У 2,4 рази більше
Ріпак	4,1	5,1	2,9	70,7
Картопля	41,6	43,7	57,1	137,2
Овочі	20,0	16,8	20,2	101,0

З проведеного дослідження можна чітко визначити, що у 2011 р. порівняно з 2009 р. збільшилось виробництво цукрових буряків у 2,4 рази, зернових культур на 20,9 %, картоплі на 37,2 %, овочі на 1 %.

Значно скоротилося у 2011 р. порівняно з 2009 р. виробництво ріпаку у 29,3 разів, через те, що дана культура виснажує сільськогосподарські землі в кілька разів більше, ніж інші культури.

Що ж стосується сектора виробництва продукції тваринництва, то в першу чергу необхідно проаналізувати динаміку зміни поголів'я худоби та птиці у господарствах Володимир-Волинського району.

Таблиця 2

Виробництва продукції тваринництва у Володимир-Волинському районі Волинської області, тис.т

Продукція	2009 р.	2010 р.	2011 р.	2011 р. до 2009 р., у %
М'ясо у забійній вазі	21,2	24,9	25,8	121,7
Молоко	23,1	22,8	22,6	97,8
Яйця	10,1	10,2	10,3	102,0

У секторі виробництва продукції тваринництва, зокрема м'яса протягом 2009 – 2011 рр. спостерігається позитивна тенденція, зокрема у 2011 р. порівняно з 2009 р. виробництво м'яса збільшилося у 21,7% .

Для детального аналізу виробничо-збутової діяльності сільськогосподарських підприємств розглянемо обсяг валової продукції Володимир-Волинського району за 2009 – 2011 рр. (рис.1).

Як бачимо, за досліджуваній період обсяг валової продукції як в області, так і в районі значно збільшився: у 2009 р. валова продукція становила 542,8 млн.грн, а в 2011 році – 636,3 млн.грн [3].

Сільськогосподарські підприємства Володимир-Волинського району Волинської області збувають свою продукції як на внутрішньому ринку так і на зовнішньому.

Збутова діяльність сільськогосподарських підприємств за всіма видами продукції у 2011 р. вирізняється різностороннім продажем. Причому за деякими видами продукції перше місце посідає збут за іншими каналами, за другими – переробні підприємства.

Слушно звернути увагу на те, що за останні роки зменшилось надходження сільськогосподарської продукції на переробні підприємства і починаючи з 2005 р. цей показник практично не змінюється, за винятком кількох видів продукції: цукрових буряків, молока та молочних продуктів.

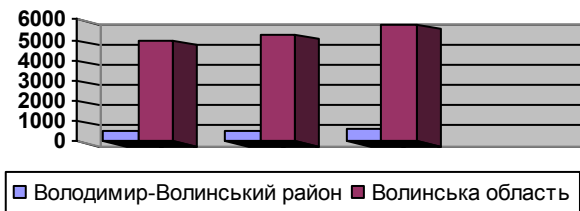

Рис.1. Обсяг валової продукції Волинської області та Володимир-Волинського району за 2009 – 2011 роки, млн.грн [3].

У процесі переходу до ринкових відносин значно змінилася структура каналів збуту сільськогосподарської продукції у підприємствах. Частка каналів збуту сільськогосподарської продукції у розрізі «інші канали реалізації» подана в таблиці 5.

Отже, зі збільшенням обсягів виробництва у 2011 р. збільшилась і частка збуту продукції за «іншими каналами реалізації». Найбільше за цим каналом продавалась продукція сільськогосподарських підприємств безпосередньо підприємствам торгівлі та громадського харчування – 14%, комерційним структурам – 35%, санаторіям, дитячим садкам, школам, лікарням, будинкам відпочинку, закритим закладам, іншим підприємствам та організаціям – 11%, зарубіжним країнам – 31%.

Головною проблемою, що змушує товаровиробників продавати вироблену продукцію одразу після виробництва, є отримання готівки, якою можна оперувати надалі. Крім основної причини, що зумовила збут продукції сільськогосподарських підприємств за «іншими каналами», вирізняють й інші причини, зокрема: великі затрати часу на збут сільськогосподарської продукції на продовольчих ринках; ціни на сільськогосподарську продукцію коливаються в розрізі каналів збуту; тісний взаємозв'язок виробника з кінцевим споживачем; географічна концентрація споживачів продукції навколо товаровиробника.

Що стосується експортно-імпортних операцій, то можна сказати, що найбільшу часту у структурі експортних операцій посідає торгівля з Німеччиною – 33%, друге місце припадає на торгівлю з Російською Федерацією. В географічній структурі експорту Володимир–Волинського району присутні також Польща – 15%, Угорщина – 10%, Казахстан – 2%, інші країни – 18%. Серед експортованих товарів користувались попитом сири різних видів, м'ясо ВРХ, м'ясо свиней, субпродукти, готові хачові продукти тощо [4].

Серед імпортних операцій найбільшу частку у структурі посідає торгівля з Угорщиною – 20%. В географічній структурі імпорту Володимир–Волинського району присутні також такі країни, як Німеччина – 18%, Білорусь – 12%, Польща – 12%, Російська Федерація – 11%, інші країни – 27%. Серед імпортованих товарів користувались попитом переважно готові харчові продукти, мінеральні продукти тощо.

За даними Державної митної служби України, підприємства району за 2011р. експортували товарів на 753 тис.дол.США, що на 19% більше, ніж у 2010 р., імпортували – на 46364 тис.дол., що відповідно у 2 рази більше, ніж у 2010 р.

Висновки. Провівши аналіз діяльності сільськогосподарських підприємств у Володимир-Волинському районі Волинської області

можна зробити висновки, що досліджуваний район є одним з рентабельних районів області і має позитивну тенденцію щодо виробничо-збутової діяльності сільськогосподарських підприємств як на внутрішньому так і на зовнішньому ринках.

1. Бистрова І. О. Теоретичні аспекти формування та розвитку вітчизняного аграрного ринку / І. О. Бистрова // Вісник Білоцерківського державного аграрного університету. – 2010. – № 2. – С. 186–189.
2. Шульга О.А. Теоретичні основи та об'єктивна необхідність державного аграрного сектора економіки України / О. А. Шульга // Вісник Хмельницького національного університету : економічні науки. – 2010. – № 2, т. 2. – С. 195–198.
3. <http://ukrstat.org/uk>
4. <http://www.lutsk.ukrstat.gov.ua/>
5. www.minagro.gov.ua.